

ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อาคม วัธโส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อาคม วัธโส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ อนันต์ ประศาสน์กุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศึกษาลิขณ์ มณีพันธุ์)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ

..... อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ ชิตพงศ์)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ประธานกรรมการ และอาจารย์สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากดี อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมากดี รองศาสตราจารย์ ดร.ชีรวัฒน์ นิเจนตร รองศาสตราจารย์มะโน คำบำรุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เจียบประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศึกษสิทธิ์ มณีพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ ไชยสร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร นันทยานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์เพ็ญ ตันทัศน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม อาจารย์ประทีป นวลเจริญ และอาจารย์วิจิตร สังข์ประพันธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ ตลอดทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสนั่น พาหอม รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 4 คุณวิสุทธิ จิ่งสกุล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เขตการศึกษา 4 และคุณสมพร จ้วสกุล นักวิชาการการศึกษา 8 ว. เขตการศึกษา 4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้กรุณาอบทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้
สุดท้ายนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ ด้วยการสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจจากคุณรำพึง หยองบางไทร ผู้เป็นภรรยาและบุตรสุดที่รัก ตลอดทั้งการช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ที่ปรารถนาดีต่อกัน

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

บุญไซ หยองบางไทร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร	8
การบริหารการศึกษา	9
การบริหารโรงเรียนเอกชน	10
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	11
การประกันคุณภาพการศึกษา	12
ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา	14
แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา	15
การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน	18
ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน	19
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	21
บุคลากร	25
ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	27
การจัดการ การบริหาร	29
กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา	32
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
งานวิจัยภายในประเทศ	35
งานวิจัยต่างประเทศ	37

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	40
	วิธีสร้างเครื่องมือ	39
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	วิธีจัดกระทำข้อมูล	41
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	56
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	56
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล	57
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	การอภิปรายผล	59
	ข้อเสนอแนะ	67
	ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยต่อไป	68
	บรรณานุกรม	69
	ภาคผนวก	79
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	80
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	85
	ภาคผนวก ค ตาราง 9	97
	บทคัดย่อ	103
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต้น	39
2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์	44
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรภูมิการศึกษาและประสบการณ์ ในการทำงาน	45
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4	46
5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรภูมิการศึกษา.....	47
6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรประสบการณ์ในงาน.....	49
7 ความถี่ของข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเขตการศึกษา 4	50
8 แบบสอบถามรายชื่อ.....	90
9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เป็นรายชื่อในแต่ละปัจจัย.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 ก : บทนำ)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ...” ปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา และเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของชาติไว้ในมาตรา 6 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ข : 5) เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในโลกยุคใหม่นั้น ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดก็คือ “ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้” เพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ (อำรุง จันทวานิช และคณะ. 2542 : 2) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ประเสริฐ วิเศษกิจ. 2542 : 23) และในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มุ่งเน้นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพให้เป็นกลไกในการสร้างคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อปวงชนชาวไทยมีศักยภาพ

ในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่อย่างไทยในสังคมโลกอย่างเป็นสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 66)

ประเทศไทย ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการจัดการศึกษาของประเทศมาตั้งแต่จุดเริ่มต้นแห่งวิวัฒนาการของการศึกษาไทยที่จัดการศึกษาตามอริยาธัย อยู่ในบ้าน วัด และวัง จนมาเป็นการจัดการศึกษาโดยกลุ่มบุคคลทั่วไปในทุกวันนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองของความต้องการของประชาชน และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ (วัลลภ สุวรรณดี และคณะ. 2541 : 2 - 3) การศึกษาเอกชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยมีบทบาทและเป็นการกำลังสำคัญในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้ทั่วถึง (จรัส นองมาก. 2542 ก : 4) ในอนาคตการศึกษาเอกชนจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ภาครัฐจะลดบทบาทลงมาเป็นผู้กำหนดนโยบายให้การสนับสนุนและอื่น ๆ (สุรัฐ ศิลปอนันต์. 2542 : 8) แผนนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน เน้นส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเอกชนมีอิสระในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ (วัลลภ สุวรรณดีและคณะ. 2541 : 7) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 43 ระบุว่า การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ และหมวด 6 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ข : 22 - 25)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้พยายามพัฒนาระบบการรับรองคุณภาพการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นให้โรงเรียนประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเอกชนให้สูงขึ้น เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 : คำนำ) บนพื้นฐานของความมีเสรีภาพทางวิชาการและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาและเปิดโอกาสให้สังคมหรือหน่วยงานภายนอกเข้าไปตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 ก : 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินงานประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย

ด้วย สองขั้นตอนหลัก คือ ขั้นประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกิจกรรมการบริหารและควบคุมคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาที่ได้รับ และ ขั้นรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก เพื่อยืนยันคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 ก : 5-9) โดยเฉพาะขั้นประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพตนเองของโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ค : 2 – 6) มีความคาดหวังที่จะให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น ๆ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงได้เสนอแนะเกณฑ์คุณภาพ และตัวชี้คุณภาพภายในได้เจ็ดปัจจัย ได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการการบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประสบปัญหาหลายประการเป็นต้นว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบการพัฒนาเพื่อขอรับรองคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 ค : 2) ความแตกต่างด้านศักยภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ตามสภาพความเก่าแก่และขนาดของโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความศรัทธาของประชาชนที่รับบริการ ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า สัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล (จรวยพร ธรณินทร์. 2543 : 3 - 4) ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนเป็นนักธุรกิจ ไม่มีความรู้ด้านหลักการบริหารการศึกษา บริหารงานตามความพึงพอใจส่วนตัว และความเคยชินที่เคยปฏิบัติมา เป็นการบริหารแบบเผด็จการ ทำให้การบริหารงานไม่มีคุณภาพ (จำรัส เกิดควน. 2526 : 107) และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 4 ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2540 - 2542) พบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 74 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพียงจำนวน 3 โรงเรียนเท่านั้น สาเหตุสำคัญเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตการศึกษา 4 ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ เพื่อการประกันคุณภาพและรับรองคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน มีปัญหาด้านนโยบายของหน่วยงานระดับกรมและระดับกระทรวง ที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่มีความแน่นอนชัดเจน ส่วนระดับโรงเรียนจะมีปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่จะใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพและรับรองคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีความเห็นว่า เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องรีบแก้ไข หากปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ไม่สามารถพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกและสนองความต้องการของสังคมได้ จึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน สำหรับใช้เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุน และส่งเสริม การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปร วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนและผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในเขตการศึกษา 4 ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2543 ตามปัจจัยหลักเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 33 - 47) กำหนด ประกอบด้วย เจ็ดปัจจัย ได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหารกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 210 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า สุ่มจากกลุ่มประชากรผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 210 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางสัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้จำนวน 136 คน แล้วสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็น

3.1.1 วุฒิการศึกษา

3.1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.1.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามกรอบปัจจัยหลักที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด มี 7 ปัจจัย ได้แก่

3.2.1 ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

3.2.2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

3.2.3 บุคลากร

3.2.4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

3.2.5 การจัดการ การบริหาร

3.2.6 กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา

3.2.7 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ และเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับของสังคม ตามปัจจัย หลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด ภายใต้เจตจำนงได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบ โรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอนุปริญา ในเขตการศึกษา 4 ที่ ยังไม่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในตำแหน่งต่อไปนี้ คือ ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่
3. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ทำหน้าที่บริหารงานในโรงเรียน เอกชน จำแนกเป็น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

5. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์ หรือจุดมุ่งหมาย สูงสุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวการดำเนินงานของ โรงเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และสนองความต้องการของ ชุมชน

6. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์และเทคนิควิธี ลำดับขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ทั้งหมด ที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

7. บุคลากร หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่สนับสนุนหรือปฏิบัติงานอื่นในโรงเรียน

8. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทรัพยากรที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัด การเรียนการสอนทั้งหมด ได้แก่ อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง การศึกษา ระบบการเงิน ตลอดจนทั้งระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้

9. การจัดการ การบริหาร หมายถึง การดำเนินการให้บุคลากรปฏิบัติงานตามแนวทาง ที่กำหนดให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

10. กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการ เรียนการสอนปกติ แต่เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และ ให้บริการแก่ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณ ลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียน

11. สมรรถนะของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของพัฒนาการโดยรวม ที่เกิดแก่ผู้ เรียน อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือกำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 บทนี้ จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้คือ การบริหาร การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียนเอกชน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา สัมฤทธิผลของผู้เรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตามลำดับ

การบริหาร

สมนึก นนทิจันทร์ (2538 : 31) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือ กระบวนการในการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีระเบียบแบบแผน หลักปฏิบัติ มีการใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธร สุทธราชยุทธ (2536 : 2) อธิบายว่า การบริหารเป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วน สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 1) นิยามว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุ และการจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการประสานงานอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง สำหรับธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 12) สรุปความเห็นไว้ว่า การบริหาร คือ การทำให้งานต่าง ๆ เสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ การบริหารเป็นงานของหัวหน้างานที่จะต้องปฏิบัติในฐานะที่เป็น “ผู้นำ” ของกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีภารกิจในการเป็นผู้นำ การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ และประสานกิจกรรมหรืองานที่ทำให้สามารถเข้ากันได้เป็นผลงานของส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2539 : 29) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์กร และนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สมยศ นาวิการ (2538 : 17) สรุปไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการวางแผน การจัดการ

การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

จากความหมายของการบริหารดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ ใช้ศาสตร์และศิลป์ เกี่ยวกับการใช้คนให้ทำงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้งานบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษา

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรม ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในด้าน บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ คติ คุณธรรมและค่านิยม พร้อมทั้งจะสนอง การพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ส่วนธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์และ คนอื่น ๆ (2530 : 5) ให้นิยามว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไป กระทำเพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้เจริญเติบโต ทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การดำเนินงานนี้ต้องใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดิถ (2532 : 4) ให้ ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิต คือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด และภิญโญ สาร (2523 : 10) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เช่นเดียวกับ อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 40) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลสองคนขึ้นไป ดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้มีความเจริญ งดงาม ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญสืบไป

จากที่กล่าวมา การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามทั้งปวงที่จะดำเนินงาน เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งในด้านตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ครู นักเรียน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง และ ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ เทคโนโลยีการศึกษา มาใช้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญในทุกด้าน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และอยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การบริหารโรงเรียนเอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 กำหนดว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ” ซึ่งต่อมาได้มี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บัญญัติเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาเอกชน ไว้ในหมวด 5 ส่วนที่ 3 สาระสำคัญคือ ให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาภายใต้การกำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐและให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ถ้าเป็นการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จะอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ของคณะกรรมการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการศึกษาระดับปริญญาให้ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 ข : 22 – 24) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของ “โรงเรียน” ว่าหมายถึง โรงเรียนเอกชนอื่นได้แก่ สถานศึกษา หรือสถานที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไป และกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทุกประเภท ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ ทำหน้าที่ในการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้รับใบอนุญาตจะเป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน มีผู้จัดการและครูใหญ่เป็นผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอน โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2539 : 6) กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนเอกชนว่า มีการพัฒนาให้เป็นองค์กรที่มีการบริหารอย่างมืออาชีพ หรืออย่างเป็นวิทยาศาสตร์ โดยมีเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน คำนึงถึงผลประโยชน์ของเด็ก รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และเจริญ ถิ่นเกาะแก้ว (2543 : 11) ได้สรุปว่า การบริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารมาดำเนินการตามกระบวนการบริหาร โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ มาประกอบการบริหารจัดการ โดยมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน และคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กหรือผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การบริหารโรงเรียนเอกชน เป็นการดำเนินการจัดการศึกษา โดยเอกชน ที่มีอิสระเสรีภาพในการจัดการศึกษา ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการองค์กร การจัด

ทรัพยากรการศึกษา การบริหารการศึกษาและเสรีภาพทางวิชาการ ภายใต้การควบคุม กำกับดูแลและส่งเสริมจากรัฐ ทั้งนี้ เพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ถือว่า ประสบความสำเร็จ เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การศึกษาไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสากล ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัย กระบวนการและผลผลิต การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน นั้น นอกจากจะให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนโดยตรงแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงระบบกลไกและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนไทยให้มีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณธรรม (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 1-2)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายอย่าง เป็นต้นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : บทนำ) ได้อธิบายว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2540 : บทนำ) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง และเช่นเดียวกับ วัลลภ สุวรรณดีและคณะ (2541 : 47) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น อารุง จันทวานิช และคณะ (2542 : 5) ได้ยกความหมายที่สถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (International Institute for Education Planning, UNESCO) กล่าวไว้เกี่ยวกับความหมายของคุณภาพการศึกษาว่าประกอบด้วยสามมิติดังนี้ คุณภาพของปัจจัย (inputs) ที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คุณภาพของกระบวนการ(process) ได้แก่ การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ประการสุดท้าย คือ คุณภาพของผลผลิต (outputs) ทางการศึกษา ได้แก่ คุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยสรุปว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สีนธุระเวช (2542 : 12) กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาโรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อมาตรฐานที่กำหนด ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต คุณภาพของผลผลิตที่ถูกคำพอใจ จะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (process quality) และคุณภาพของบุคลากร (human quality) เพราะกระบวนการที่มีคุณภาพและคนที่มีคุณภาพเท่านั้นที่จะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 15) กล่าวถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน จะเกี่ยวข้องกับขอบข่ายการดำเนินงานที่สำคัญ 3 เรื่อง คือ ประการแรกเป็นการกำหนดฐานคุณภาพ ของโรงเรียนที่จะต้องประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง แต่ละปัจจัยมีขอบข่ายของความสำเร็จแค่ไหน และความสำเร็จแต่ละเรื่องนั้นจะต้องตรวจสอบได้จาก อะไรซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดเรื่องนี้ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ต่อต่อไป ประการที่สอง การประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance) เป็นการควบคุมคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจว่า การดำเนินการของโรงเรียนมีคุณภาพ และประการสุดท้ายการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (accreditation) เป็นกลไกการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก เพื่อยืนยันความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่า โรงเรียนได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาของประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคม ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ คนไทยในอนาคตต้องเป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพ เข้าสู่ความ

เป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้บุคคลและสังคมได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเป้าหมาย การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญในด้านการศึกษา โดยให้เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีพัฒนาการรอบด้าน โดยเฉพาะมีคุณธรรม และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยอาศัยกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา มาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (อำรุง จันทวานิช. 2542 ก : 77-79) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 8 ระบุหลักในการจัดการศึกษาว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ตามมาตรา 9 (3) ระบุให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษา เป็นไปตามระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้เชื่อว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ข : 6, 24-25)

จะเห็นได้ว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องอาศัยการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา

ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 39) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance) เป็นมาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานการจัดการศึกษา เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่า นักเรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช (2542 ก : 79) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการหรือกลยุทธที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่า นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่นเดียวกับ อารีรัตน์ วัฒนสิน (2542 : 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ พจน์ สะเพียรชัย (ม.ป.ป : 41-42) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการทั้งหลายที่มีแผนและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาได้คุณภาพตามปรัชญาที่กำหนด ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 7) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการโดยอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 8) ที่ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (machanical process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนเอกชนมีแนวทางในการจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการนโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน และกรมวิชาการ (2542 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่น

ได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับมา เพื่อรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้ร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็ตามมา

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมที่มีการพัฒนาปรับปรุง เป็นวัฏจักรอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาว่ามีมาตรฐาน สามารถประกันความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการและเป็นที่ยอมรับของสังคม

แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 12) กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อมาตรฐานทั้งด้านผลผลิต ด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจและร่วมกำหนดมาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การกำหนดมาตรฐานก็ต้องกำหนดให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงมาตรฐานระดับจังหวัดและระดับชาติตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำรัส นองมาก (2542 ข : 7) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเน้นหลักการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง อยู่บนฐานของความมีเสรีภาพทางวิชาการและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้สังคมหรือหน่วยงานภายนอกเข้าไปตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของสังคม กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 5-9) ได้เสนอแนวคิดหลักในการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ห้าประการ ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (child-centered development) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคน ได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ

และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (school-based management : SBM) เป็นความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจ บริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเองซึ่งมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ เป็นการเสริมสร้างพลัง (empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชนและสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 13) กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 11) ซึ่งระบุว่าหลักสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่ปกติจะต้องทำงาน โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (participation & colloboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของคนทุกคน (all for education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่า การให้ทุกคนทุกส่วนของสังคม มีส่วนร่วมคิดและร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดความรู้สึก ความเป็นเจ้าของ จะให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งเป็นการสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตรา 8(2) กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่นเดียวกับอรุณ จันทวานิช (2542 ก : 78) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนต้องให้ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชนองค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการโรงเรียน

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (decentratization of education) เป็นแนวคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (stakeholders) ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้นนี้

จะทำให้เขาเกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการศึกษา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในที่สุด อารุง จันทวานิชและคณะ (2542 : 11) ได้ให้ข้อเสนอแนะสู่ความสำเร็จในการพัฒนาว่า การจะทำให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ จะต้องสร้างกระแสสังคมในประเด็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประเด็นแห่งชาติ ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ควรให้ประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคมและสื่อมวลชน มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเป็นกลไกตรวจสอบ ดูแลการดำเนินงาน

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้อย่างแท้จริง สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 12) ได้จัดระดับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้สองระดับ ระดับแรกเป็นการสร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง และชุมชน โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในรูปคณะกรรมการโรงเรียน ระดับที่สองเป็นการสร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง และชุมชน โดยให้มืองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา อารุง จันทวานิชและคณะ (2542 : 11) กล่าวว่าเงื่อนไขประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินไปสู่ความสำเร็จได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มาตรฐานที่กำหนดและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ทุกส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้นว่า การร่วมกำหนดเป้าหมายหรือความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจ การให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา ตลอดจนทั้งเป็นกลไกในการตรวจสอบ ดูแล และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา ที่จะมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสนองความต้องการของชุมชน และสังคมให้ได้ พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบจากภายนอก อันเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน

ภารกิจพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในกระบวนการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนรวมทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา จะต้องมองภาพงานตลอดแนวและทำความเข้าใจให้ตรงกันแก่ทุกฝ่าย จะต้องสร้างเจตคติทางบวกเพื่อกระตุ้นศรัทธาและความร่วมมือต่องานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และต้องมีการสื่อสารให้ข้อมูลย้อนกลับกันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 ข : 13) มีนักการศึกษาไทยหลายท่านได้เสนอแนวการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาไว้เป็นแนวเดียวกัน เป็นต้นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 7) ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 39) และ กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 8 - 9) โดยเสนอแนวการดำเนินงานไว้สามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่หนึ่ง การควบคุมคุณภาพการศึกษา (quality control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ในระดับโรงเรียน สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2542 : 13) เสนอให้นำมาตรฐานกลางไปจัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยคณะกรรมการโรงเรียน และจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของโรงเรียนให้ชัดเจน ส่วนการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนจะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กระตุ้น จูงใจ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ร่วมงานรักการเรียนรู้ มีความตระหนักในหน้าที่ พัฒนาระบบสารสนเทศ ระดมความร่วมมือจากชุมชนและเอกชน จัดทำธรรมนูญโรงเรียน พัฒนาหลักสูตรและดำเนินการบริหารเชิงคุณภาพ (quality management) ขั้นตอนที่สองการตรวจสอบคุณภาพหรือทบทวนคุณภาพภายใน (internal audit or internal school review) เป็นการดำเนินการทบทวนคุณภาพภายในโรงเรียน และ นำผลการทบทวนมาดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2542 : 13) อธิบายว่าโรงเรียนต้องดำเนินการทบทวนคุณภาพภายในด้านคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพการสอนทุกปี นำผลการทบทวนมาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ขั้นตอนที่สาม การประเมินคุณภาพการศึกษา (quality assessment) เป็นการประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา (total quality education) แล้วนำผลมาพัฒนาหรือปรับปรุง โดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 8) อธิบายถึง หลักการบริหาร การประกันคุณภาพภายในว่า เป็นกระบวนการบริหารซึ่งจะต้องมีกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ

ตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าขั้นการควบคุมคุณภาพ จะตรงกับกระบวนการบริหารในชั้นวางแผนและปฏิบัติตามแผน ส่วนการตรวจสอบคุณภาพก็คือการที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาและปรับปรุงงาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการในทุกๆ แผนงานของ โรงเรียน โดยภาพรวมหรือเป็นการประเมินจากองค์กรภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ก : 5 – 8) ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนเอกชน ประกอบด้วยสี่ขั้นตอน คือ การจัดทำแผนพัฒนา หรือ ธรรมนูญโรงเรียน การดำเนินการตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน การติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน และการประเมินตนเอง กระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสี่ขั้นตอน จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายและเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 33-47) ได้กำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ไว้ภายใต้เจ็ดปัจจัย ประกอบด้วย ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนให้เป็นไปตามมาตรฐาน สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจ แก่ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการและเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษากำหนด ในที่นี้จะกล่าวถึง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ตามกรอบเจ็ดปัจจัย ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนด ได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

ปรัชญา หมายถึง แนวคิด หรือระบบความเชื่อ เป็นการผสมผสานแนวแห่งความคิด ทักษะของแต่ละบุคคล ซึ่งใช้เป็นแนวทางคิดและปฏิบัติ (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2539 : 88) เนื่องจากปรัชญากับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างมาก ปรัชญาการศึกษา (philosophy of education) จึงเป็นการนำปรัชญามาประยุกต์ใช้กับการศึกษา (สุลักษณ์ ศิวรักษ์. 2525 : 24)

มีนักการศึกษาและนักปรัชญา ให้ความหมายหรือแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อของแต่ละบุคคล เป็นต้นว่า ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2529 : 13) ได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาว่า เป็นแนวความคิดและความเชื่อเรื่องต่าง ๆ ทางการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อเกิดความชัดเจนในแง่มุมต่าง ๆ ของการศึกษา ความคิดเหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติทางการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมาย จนถึงวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชีววัฒน์ นิเจนตร (2537 : 76) ที่กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่แต่ละกลุ่มยึดถือ และใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของแต่ละสังคมและนิเวศ (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1. 2543 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Newson. 1969) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาคือ การนำเอาหลักบางประการของปรัชญาแม่บทมาดัดแปลงให้เป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 34) ได้ให้ความหมายของปรัชญาโรงเรียนว่า หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์หรือจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นการกำหนดภารกิจของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ปรัชญาของโรงเรียน หมายถึง แนวคิด ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่แต่ละโรงเรียนได้ยึดถือเป็นปณิธาน หรืออุดมการณ์ และใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน

เป้าหมายของโรงเรียน เป็นการกำหนดสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังให้เกิดขึ้น หรือจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เป้าหมายของโรงเรียนควรกำหนดให้ครอบคลุมภาระงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : 45) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 20) ที่อธิบายว่า เป้าหมายของสถานศึกษาเป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผล การกำกับตรวจสอบและรายงาน เช่นเดียวกับกรมวิชาการ (2540 : 4) ที่กล่าวว่า เป้าหมายของโรงเรียน เป็นสิ่งที่โรงเรียนประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนควรให้ครอบคลุมด้านการบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 34) ได้ให้ความหมายว่า เป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่จะทำให้สำเร็จตามภารกิจการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่อยู่ในกรอบของปรัชญาโรงเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจะเกิดขึ้นหรือต้องการจะทำให้สำเร็จในการจัดการศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ แต่การจะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดนั้น จะต้องครอบคลุมภารกิจในด้านการบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ข : 29) ได้กำหนดเกณฑ์ ตัวชี้คุณภาพ และสิ่งที่ควรปรากฏด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ พอสรุปได้ดังนี้ ปรัชญาควรปรากฏชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อหาสาระสำคัญสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ สนองความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน บุคลากรหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน สาระสำคัญของเป้าหมายมุ่งเน้นผลถาวรที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้าน บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน และใช้เป็นเครื่องชี้นำการดำเนินงาน เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโรงเรียนได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์ หรือจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่โรงเรียนใช้เป็นกรอบในการกำหนด แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติและสนองตามความต้องการของชุมชน

2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นหัวใจและหลักของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่จุดหมายของการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งกับผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูมีทิศทางเพื่อกำหนดแนวทางในการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญมากที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 38) ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

2.1 หลักสูตร (curriculum)

หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดของแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของรายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอนและการประเมินผล (กรมวิชาการ. 2535 : 4-5) สุมิตร คุณากร (2523 : 2-3) เห็นว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่

ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2531 : 152) อธิบายว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลการจัดประสบการณ์ในการเรียนต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เช่นเดียวกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 158) ที่กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะ เกิดความคิด และทัศนคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ส่วน เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2537 ; 40 ; อ้างอิงมาจาก Saylor and Alexander. 1974 : 22) ก็มีความเห็นทำนองเดียวกันว่า หลักสูตร คือ สิ่งประกอบไปด้วยประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การแนะนำของครู และ ทาบา (Taba. 1978 : 12) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามลักษณะที่ต้องการ และให้ถึงจุดหมาย อังกร บัวศรี (2531 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และมวลประสบการณ์แต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ สำหรับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้สามประการ คือ หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหวังไว้ หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ผลผลิต (output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา และหลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

2.2 กระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีขั้นตอน ซึ่งวางไว้อย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 4) การเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลแต่ละคน ในสามด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ส่วนการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูกระทำหรือแสดงเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เร็วขึ้น และเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

(สันต์ ธรรมบำรุง. 2527 : 106) กระบวนการเรียนการสอน จึงหมายถึง แนวดำเนินการอย่างมีขั้นตอนของครู เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ (วิมล ณ พัทลุง. 2540 : 22) แนวการจัดการศึกษาตาม คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 อธิบายว่า การจัดการศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ดังนั้น การศึกษาต้องเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 อธิบายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการสอน โดยการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จากการเรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติจริง ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานบูรณาการความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มวิชา การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมมือกับผู้ปกครองบุคคลในชุมชน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ตามศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ก : 14-15) อารุง จันทวานิช (2542 ข : 5-6) กล่าวว่า กระบวนการเรียนต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการสอนมุ่งเน้นการค้นหา สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ตนเอง กิจกรรมและสื่อสอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่งผลต่อการพัฒนาและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน บทเรียนต้องท้าทายทางปัญญา คำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะการคิด อารมณ์และความรู้สึก ให้โอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระในการเรียน มีการคาดหวังความเป็นเลิศของนักเรียนร่วมกันทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียนและครู ใช้แหล่งความรู้ที่เหมาะสม

สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ไว้สองด้าน คือ ด้านผู้เรียน และด้านผู้สอนหรือผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ สำหรับด้านผู้เรียน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด มีอิสระในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ สามารถค้นพบข้อมูลความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคมส่วนรวมได้ ส่วนความหมายด้านผู้สอนหรือผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ได้ ๆ ที่ผู้จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเคารพในศักดิ์ศรี สิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ

(อ้าง บัณฑิต. 2543 : 17-18) อารุง จันทวานิช และคณะ (2542 : 9) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผล เป็นขั้นตอนสำคัญ ที่ครูจะต้องดำเนินการให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็มตามศักยภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 20) ได้เสนอแนะแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและจุดเน้นของสาระสำคัญว่า ครูควรมียุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลดี คือ คิด ค้นคว้า แสวงหาหลักการ แนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จุดเน้นที่สำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ กรมสามัญศึกษา (254 ข : 21) เสนอหลักการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แก่ผู้เรียนไว้ 5 ประการ คือ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรม ได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นประสบการณ์ตัวอย่างแก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน กระบวนการเรียนการสอนที่ดีต้องเป็นไปตามหลักสูตรและแผนการสอนที่เตรียมไว้ล่วงหน้า มีการนำเข้าสู่บทเรียน มีความกระฉับกระชวย มีการกระตุ้นความคิด ดูแลด้วยความเอาใจใส่ ฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผล รู้จักให้กำลังใจ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (กรรณิการ์ ภิญญาคง. 2535 : 3) ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) อธิบายว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วน รอบด้านนั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่นักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลทั้งจากหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ร่วมกัน เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541 ข : 37-38) ได้กำหนดให้ครูศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร และวางแผนการสอน ให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่นและผู้เรียน มีการเตรียม

การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพียงพอและปลอดภัย มีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดำเนินการจัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนถูกต้องตามระเบียบ จัดทำเอกสาร หลักฐานถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์และเทคนิควิธี ลำดับขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ทั้งหมด ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

3. บุคลากร

บุคลากรถือว่าเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าที่สุดขององค์การ หากองค์การใดได้บุคลากรที่ดี มีคุณภาพ มีความสามารถ องค์การนั้นก็จะเจริญรุ่งเรืองได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตรงกันข้ามหาก องค์การใดมีบุคลากรที่ไม่มีคุณภาพ ขาดความสามารถ ก็ส่งผลให้องค์การล่มสลายได้(สยาม ปิยะนราธร. 2541 ก : 11) งานบริหารบุคลากรจึงนับเป็นงานสำคัญมาก ครูใหญ่จะทำงานแต่ลำพังให้สำเร็จนั้นไม่ได้ต้องมีทีมของคนที่จะมาร่วมงาน เช่น ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูแนะแนว เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ธุรการ คนงาน ภารโรง บุคคลภายนอกโรงเรียน มีนายอำเภอ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น ดังนั้น ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการบริหารงานบุคคล (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2534 : 19) ซึ่ง สุวกิจ ศรีปัทมา (2522 : 122) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การกระทำตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อใช้คนให้ทำงานด้วยความสบายใจ และประสิทธิผลสูงสุด โดยกล่าวว่า ขั้นตอนของการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การรับสมัครคนเข้าทำงาน การบำรุงรักษาบุคคลให้ทำงานนานๆ การพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถสูงขึ้นและการให้พ้นจากงาน สอดคล้องกับ เสนาะ ดีเยาว์ (2532 : 10) ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ได้คน ใช้คน และบำรุงรักษาคนที่มีความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม ส่วนธีรภูมิ ประทุมณพรัตน์ (2529 : 4-5) ให้ความหมายของการบริหารบุคลากรว่า หมายถึง ภารกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารการศึกษา ที่กระทำไปตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือการวางแผนให้ได้มาซึ่งบุคลากร การสรรหา

การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การบำรุงขวัญ จูงใจ การให้ค่าตอบแทนและการให้พ้นจากงาน
 อุตัย ธรรมเดโช (2531 : 169) ได้แบ่งประเภทบุคลากรทางการศึกษาไว้สามประเภทคือ
 บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้สอน ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
 และศาสตราจารย์ บุคลากรตำแหน่งบริหารและให้การศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ช่วย
 ครูใหญ่ ครูใหญ่ จนถึงผู้อำนวยการโรงเรียนหรือวิทยาลัย และบุคลากรตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยว
 กับการศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน ได้แก่ สารวัตรนักเรียน นักวิชาการ ศึกษานิการ
 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นต้น ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข
 : 39) ได้ให้ความหมายของบุคลากรในลักษณะที่แคบลง จำกัดเพียงบุคคลที่ปฏิบัติงานในโรง
 เรียนเท่านั้น โดยให้ความหมายว่า บุคลากรหมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากร
 สนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติงานหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียน

อำรุง จันทวานิช และคณะ (2542 : 8) อธิบายว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็น
 กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่รับผิดชอบจัดการศึกษาของชาติโดยตรง จะต้องได้รับการพัฒนา
 ให้เป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถและเทคนิควิธีในการปฏิบัติวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 ได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม มีความสำนึกและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีขวัญและกำลังใจ
 ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 32-34) ได้กำหนด
 มาตรฐานคุณภาพของผู้บริหารและครู พอสรุปได้ดังนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม
 จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ กล่าวคือ ผู้
 บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำแบบ
 ประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานใน
 สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบและ
 ครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนมาตรฐานคุณภาพของครูนั้น ครูจะต้องมีวิสัยทัศน์ของความเป็น
 ครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเอื้ออาทร เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและ
 เท่าเทียมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ
 ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน วางตัวเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี
 ในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
 และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและนำ
 ผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คัดวิเคราะห์
 และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณวุฒิหรือความรู้ ความสามารถตรงกับ
 งานที่รับผิดชอบ ทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 39) ได้
 กำหนดเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพด้านบุคลากรของโรงเรียนเอกชนไว้ ดังนี้ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ

ระดับมืออาชีพ คือ มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงาน การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครูคือ มีวุฒิความรู้ ความสามารถสอดคล้องและเพียงพอกับสาขาวิชาที่สอน ปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านบุคลากรสนับสนุนทุกคนมีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ คือ มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียน

สรุปได้ว่า บุคลากร หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือปฏิบัติงานอื่นภายในโรงเรียน ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ที่เหมาะสมกับงาน ได้ปฏิบัติงานตรงตามความถนัด หรือความรู้ความสามารถ และตั้งใจปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ

4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 40) ให้ความหมายว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 5-6) กำหนดแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน พอสรุปได้ดังนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่ผลไม้ มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสนามกีฬาครบถ้วน เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันเหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 649) อธิบายว่า เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ ที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เกี่ยวข้องกับการใช้เงินจำนวนมาก จะต้องใช้เวลาในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ตลอดจนความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้บริหารในการดำเนินงาน จึงสมควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่ากับการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 109-110) ได้กล่าวถึง การบริหารงานอาคารสถานที่ว่า การวางรูปแบบของอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับพื้นที่และประโยชน์การใช้สอย ควรวางแผนการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ควรมีผู้ดูแลอาคารสถานที่ให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงาม สะอาด เหมาะสม มีการกำกับติดตามผลการใช้ สรุปปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 40) ได้กำหนดเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพด้านอาคารสถานที่ ในการจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อม ให้เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งาน มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีการดูแลบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม มีห้องสมุด มุมหนังสือ หรือศูนย์วิชาการ พร้อมเอกสาร ตำรา เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอเหมาะสม ในด้านการจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 9) ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดหาและบริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครูอย่างเพียงพอ ครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการสำรวจความต้องการ วางแผน เพื่อจัดหาและดำเนินการจัดหา บริการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูรู้จักทำรู้จักใช้ และรู้จักบำรุงรักษาสื่อ มีการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดค้น สร้างสรรค์สื่อและวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน แสวงหาแหล่งวิทยาการที่มีในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น บุคลากร สถานประกอบการ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 40) ที่กำหนดให้โรงเรียนจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอนให้มีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ มีการบริหารและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

ส่วนระบบการใช้เงินของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ข : 39) ได้กำหนดให้โรงเรียนมีแผนการใช้เงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้มีแผนการใช้เงินให้ สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนา หลักฐานการใช้เงิน ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีแผนหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและรายงานการเงิน ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ รายงานการเงินและงบดุลประจำปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 331) สรุปได้ว่า เงินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างสูงต่อการบริหาร โรงเรียน ทั้งในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ การควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียน และ

การตรวจสอบประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรใช้เงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 ข : 1-2) อธิบายว่า ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลนั้น โรงเรียนต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน และองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนกำหนดเป้าหมายในอนาคตให้ชัดเจนได้ ก็คือ ระบบข้อมูลและสารสนเทศ กรมสามัญศึกษา (2542 ค : บทนำ) กล่าวว่า ในระบบการควบคุม คุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน ตลอดจนแผนพัฒนา แนวนโยบาย และแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ จึงจะสามารถกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนได้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ศักยภาพของโรงเรียน และสามารถดำเนินงานพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ข : 40) ได้กำหนดเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพโรงเรียนเอกชนให้มีการจัดทำข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ มีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศอย่างทั่วถึงและทันต่อความต้องการ ด้วยสื่อหรือเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน มีผู้รับผิดชอบในการให้บริการและผู้รับบริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการบริการ มีการสร้างความสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจาก องค์การภายนอกอย่างต่อเนื่อง เช่น ความร่วมมือจากสมาคมหรือชมรมผู้ปกครองและครู หรือศิษย์เก่า ความร่วมมือจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริหารให้แก่ บ้าน ชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม

ที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทรัพยากรที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ได้แก่ อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ระบบการเงิน ตลอดจนทั้งระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

5. การจัดการ การบริการ

การจัดการ การบริการ ภาษาอังกฤษมักใช้อยู่สองคำ คือ “management” หมายถึง การจัดการ นิยมใช้ในการบริหารธุรกิจเอกชน และ “administration” หมายถึง การบริหาร นิยมใช้ในการบริหารราชการ อย่างไรก็ตามทั้งการจัดการและการบริหาร โดยทั่วไปใช้แทนกันได้ หมายถึง ศิลปในการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารขององค์การ ในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจการให้ดำเนิน

ไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้ได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด (ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. 2540 : 12) สมศักดิ์ สินธุระเวช (2543 : 9) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องเปลี่ยนวิธีคิด วิธีทำงานใหม่ เป็นผู้นำทางความคิดและเทคโนโลยีการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ การสร้างทีมในการทำกิจกรรม การเจรจา เป็นครูฝึกที่มีทักษะและการจูงใจ การบริหารภูมิปัญญา (knowledge management) ต้องสร้างบุคลากรให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มแรก สร้างให้บุคลากรมีจิตสำนึกแห่งคุณภาพในหน้าที่การงานที่ตนเองรับผิดชอบ ต้องให้บุคลากรเข้าถึงคำว่า ถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแปลง องค์การที่มีคุณภาพ บุคลากรในองค์กรต้องรู้จักคิด และพยายามตอบคำถามที่ว่า จะทำงานอย่างไร จึงจะทำงานได้มากขึ้นแต่เหนื่อยเท่าเดิม ถ้าจะให้ดีขึ้นกว่านั้นอีก จะทำงานอย่างไรจึงจะได้งานมากขึ้น แต่เหนื่อยน้อยลง

อรุณ จันทวานิช และคณะ (2542 : 10) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ ต้องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษาเป็นหลักตลอดจนให้บุคคล ชุมชน มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องพัฒนาระบบการวางแผน และให้มีแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันทุกระดับ ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 8-10) ได้เสนอแนวคิดในการบริหารจัดการ เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานคือ สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน ดำเนินการตามแผน ร่วมกันตรวจสอบเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2542 ข : 25) ที่ได้กำหนด มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการว่า การจัดองค์กรต้องมีโครงสร้างการบริหารและกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรอื่นอย่างเหมาะสม จัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานของโรงเรียนและกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารและการจัดการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันในการบริหารและการจัดการ มีความสะดวก รวดเร็ว และตรวจสอบได้ จัดทำรายงานผลการประเมิน ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 54) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้น ต้องเป็นการบริหารที่มีการใช้แผนเป็นเครื่องมือ โดยแผนนั้นเกิดจากการวางแผนแบบมีส่วนร่วม มีเป้าหมายชัดเจน สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุดคือ มุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน โรงเรียนดำเนินการสนับสนุนให้บุคลากร

มุ่งเน้นพัฒนางาน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียนและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 14-16) ได้กล่าวถึงมาตรฐาน ด้านกระบวนการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พอสรุปได้ว่า สถานศึกษามีการจัดองค์กรหรือ โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีปรัชญา จัดทำแผนพัฒนาหรือธรรมนูญสถานศึกษา แผนการ ดำเนินงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการปฏิบัติงานเป็นทีมตามแผน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล จัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการ ทันต่อการใช้งาน มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน สถานศึกษามีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โดยผู้บริหารและครูสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา มีการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความ เข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน มีการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุม ชน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการ สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ข : 41-44) ได้กำหนดปัจจัยด้านการจัดการ การบริหารไว้ว่า ระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย ควรมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน เหมาะสมกับขนาดและระดับการศึกษาของโรงเรียน มี บุคลากรครบตามโครงสร้างและภาระงานของโรงเรียน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือหรือ แนวปฏิบัติงานที่มีเนื้อหาครบถ้วนชัดเจน บุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่กำหนด บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาโรงเรียน มีนวัตกรรมหรือ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลหรือสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีการพัฒนา บุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยมีการสำรวจความต้องการ จัดทำแผนงานพัฒนาบุคลากร ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ มีการประเมินและรายงานผลการพัฒนาบุคลากร บุคลากรที่ได้รับ การพัฒนา มีผลการทำงานและมีขวัญกำลังใจดีขึ้น สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็น ประชาธิปไตย มีการทำงานเป็นทีมเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงานอย่าง เต็มศักยภาพ ทุกคนในกลุ่มหรือทีมงานได้ทำงานตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และมีความเป็นอิสระทางวิชาการจนเป็นผลสำเร็จของกลุ่ม มีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้ ผู้รับผิดชอบ ตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ มีระบบการกำกับตรวจสอบและรายงาน คุณภาพภายในที่เหมาะสม กล่าวคือ มีการกำหนดขอบข่าย ภาระการกำกับ ตรวจสอบและ รายงานที่ครอบคลุมเป้าหมาย จุดเน้นในการพัฒนาของโรงเรียนที่ชัดเจน มีการประชุมชี้แจงให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและมีส่วนร่วมในการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน การกำกับ

ตรวจสอบและรายงานสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนา มีการรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

สรุปได้ว่า การจัดการ การบริหาร หมายถึง การดำเนินการให้บุคลากรปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งกระบวนการที่สำคัญจะประกอบด้วยกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงหรือพัฒนา เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้

6. กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา

งานกิจกรรมนักเรียนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สนับสนุนการเรียนรู้การสอนวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียนตามปกติ ช่วยให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ผ่อนคลายความเคร่งเครียดในการเรียน และช่วยให้ครูมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนและสามารถหาวิธีการต่าง ๆ ช่วยนักเรียนได้มากขึ้น (ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. 2529 : 3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 31) นิยามว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 44) ให้ความหมายว่า งานกิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการ สวัสดิการ การปกครองและกิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่นเดียวกับ กรมอาชีวศึกษา (2536 : 15-16) กล่าวว่า งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา หมายถึง งานที่สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องควบคุม ดูแลภารกิจงานแนะแนวอาชีพ การจัดหางาน งานสวัสดิการ การรักษาพยาบาล งานปกครอง และงานกิจกรรมพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 ก : 16-17) ได้กำหนดองค์ประกอบงานกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน การบริการนักเรียน เกี่ยวกับการบริการด้านสุขภาพอนามัย การบริการอาหารกลางวัน การบริการแนะแนว การช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

นอกจากนี้ สยาม ปิยะนราธร (2541 ข : 21) ได้กล่าวถึง กิจกรรมนักเรียนว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง นอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนดไว้ในเนื้อหาหรือวิชาที่นักเรียนต้องเรียนในบทเรียน ลักษณะกิจกรรมนักเรียนจะเน้นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และความสามารถด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้พร้อมทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์และมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 23-28) ได้กำหนดปัจจัยด้านกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา ไว้ว่า จัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ ให้เหมาะสมกับวัย มีการจัดบริการโภชนาการและสุขาภิบาลที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ เป็นต้นว่า มีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด ถูกหลักอนามัยและมีการบริการหรือจัดจำหน่ายอาหารที่ถูกหลักโภชนาการเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียน โรงเรียนได้จัดและตรวจสอบสถานที่รับประทานอาหาร ภาชนะและอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนทั้งผู้ปรุงอาหาร และบริการ ห้องน้ำ ห้องส้วม การกำจัดขยะและน้ำโสโครกให้เป็นไปตามมาตรฐานสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีสันทนาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมให้เหมาะสมกับวัย สถานที่และสภาพของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งกิจกรรมในแต่ละคน จัดให้ผู้เรียนได้รับการตรวจสุขภาพและหรือภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม จัดระบบรักษาความปลอดภัย มีแนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ที่อยู่ในสภาพดี เพียงพอและเหมาะสม จัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็น เช่นทุนการศึกษา อาหารกลางวัน และการยกเว้นค่าธรรมเนียมการเรียน การให้บริการด้านการแนะแนว โดยมีการวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ จัดกิจกรรมแนะแนว ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการแนะแนวอย่างทั่วถึง ดำเนินงานปกครองนักเรียนเป็นระบบ กำหนดกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนอย่างชัดเจน มีการดูแลติดตาม ความประพฤตินักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง นำข้อมูลด้านความประพฤติของนักเรียนมาใช้พัฒนางานด้านปกครอง จัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งส่งเสริมด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่นอกเหนือการเรียนการสอนปกติ แต่เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและให้บริการแก่ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียน

7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

การจัดการศึกษาโดยทั่วไป มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างน้อยสามด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในเชิงปฏิบัติการ และด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคล (ภัทรา นิคมานนท์. 2540 : 41-55) ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 ข : 5) จะเห็นได้ว่า เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน มุ่งเน้นผลผลิตคือ คุณภาพของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 4) จึงกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในส่วนของนักเรียน บุคลากรและโรงเรียนเอง ประสิทธิภาพของโรงเรียนจะเป็นเครื่องวัดและตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535 : 57) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 (2543 : 9) ได้กล่าวว่า สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวชี้วัดว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างไร เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะทำให้ผลผลิตคือ ผู้เรียน สำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เติบโตตามศักยภาพ สามารถร่วมพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่มีจิตใจดีอย่างมีเหตุผล เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับตัวได้ทันต่อความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจน คุณลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์ สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำนองเดียวกัน จริพันธ์ พิมพันธ์ (2535 อ้างอิงจาก สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1. 2543 : 38) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ อาทิเช่น ปรัชญาหรือนโยบาย การเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการและการเงิน ความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนการบริหารงานอาคารสถานที่ การดำเนินงานทุกอย่างเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 ข : 46) ที่กล่าวถึง สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนว่า หมายถึง ผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชน เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ข : 1-6) ได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพของผู้เรียนไว้ดังนี้ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปรากฏเด่นชัด มีพัฒนาการก้าวหน้าทุกด้านอย่างสมดุลตามวัย มีผลงานแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขั้นสุดท้ายของผู้ที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของตน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิตของกรมสามัญศึกษา(2542 ข : 21-24) ที่กำหนดไว้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่น มีความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล มีนิสัยรักการอ่าน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเมตตา กรุณา ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และมีบุคลิกภาพที่ดี มีกิริยามารยาท สุขภาพอ่อนนุ่ม มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ มีทักษะในการจัดการ และการทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือกำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

วิชากร บัวหอม (2531 : 91-93) วิจัยเรื่อง สมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดเทศบาลใน 14 จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณสมบัติต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิโรจน์ สมมี (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานบริหารที่เป็นจริง ที่ควรปฏิบัติ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ควรปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกัน

อุมาพร สมภู (2535 : 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงานบริหารบุคลากรโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉลี่ยการปฏิบัติงานบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

จรัส อติวิทยามรณ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของครูสอนวิชาช่างโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ครูสอนวิชาช่างที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่ครูสอนวิชาช่างที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงจิต แก้วอุบล (2538 : 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สถาบันราชภัฏ ระดับประถมศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สถาบันราชภัฏ ระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร ซึ่งแตกต่างกันด้านวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัฒนา ไกรนุกูล (2540 : 192) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญของข้าราชการ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ขวัญของข้าราชการที่มีคุณวุฒิต่างกัน โดยภาพรวมและปัจจัยด้านสภาพในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขวัญของข้าราชการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นพรัตน์ ชัยเรือง (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรองมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครู ระดับก่อนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี

อำไพ วัณณวัฒน์ (2541 :บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญของครูโรงเรียนอนุบาล เอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีวุฒิต่างกัน มีระดับขวัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับขวัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ สรุปได้ว่า ตัวแปรวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮอฟฟ์แมน (สนธยา วิชชุรังษี. 2538 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman. 1958 : 240) ได้ศึกษาปัญหาของครูใหญ่ใหม่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ พบว่า ร้อยละ 90 ของครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูใหญ่ 2 – 4 ปี มีปัญหามากในการนิเทศการศึกษา นอกจากนั้น ก็เป็นปัญหาการพัฒนาสมรรถภาพและการให้ความช่วยเหลือครู สาเหตุที่มีปัญหาการนิเทศมาก เป็นเพราะมีงานธุรการและการติดต่อประสานงานมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานการนิเทศศึกษาน้อยลงไป

เมย์ตัน (Mayton. 1980 : 4565-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะผู้บริหารโรงเรียน ในรัฐอลาบามา ผลการวิจัยนี้ระบุให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูง ย่อมมีความเข้าใจใน

กระบวนการบริหาร บุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในระดับสูง และเป็นผลสะท้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน เป็นส่วนเสริมสร้างทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการบริหาร การศึกษา อันมีผลให้การดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และรัดกุม

กรีน (Greene. 1983 : 931-A) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถภาพที่สำคัญเกี่ยวกับภารกิจ การบริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา รัฐคาโรไลนาเหนือ โดยศึกษาสมรรถภาพ ของงานห้าด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อสมรรถภาพ ภารกิจการบริหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีแนวปฏิบัติในการบริหารบุคลากรไม่ แตกต่างกัน แต่คุณวุฒิยังเป็นส่วนประกอบสำคัญของความสามารถในการบริหาร

อีฟโร (Evero. 1984 : 260-A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาชนบท ของหน่วยงานบริหารทางการศึกษา ของรัฐ จอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครูต้องการรับรู้ปัญหาของผู้บริหารแตก ต่างกันตามประสบการณ์ทางการศึกษา ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อ กระบวนการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

ฮอกแลนด์ (สุธี กิตติกุล. 2532 : 66 ; อ้างอิงมาจาก Hoagland. 1985 : 3550-A) ได้ ทำการวิจัยการตัดสินใจของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยม ในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา ผลการ วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่เกี่ยวกับกระบวนการ ตัดสินใจของครูและครูใหญ่โรงเรียนมัธยม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่กล่าวมาข้างต้น พิจารณาได้ว่า วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผล ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร งานวิจัยนี้จึงน่าสนใจว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับใด ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีวุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน หรือไม่ว่าไร ควรพัฒนาและ ปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบใด เพื่อ นำข้อมูลไปใช้ประกอบการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชน เขตการศึกษา 4 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ซึ่งบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 210 คน จากจำนวน 71 โรงเรียน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น ตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรต้น จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป		ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	24	41	65	16	26	42
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	59	86	145	38	56	94
รวม	83	127	210	54	82	136

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check – list) เพื่อทราบสถานภาพเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ห้าระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ จากข้อข้อย่อย 7 ปัจจัย คือ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษาและสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ปัจจัยละ 6 – 8 ข้อ รวมจำนวนคำถาม 46 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended question) เพื่อให้ประกอบกรอกรายผลการวิจัย

วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน และหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และรับการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิสามท่าน คือ นายสนั่น พาทอม รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 4 นายสมพร ชั่วสกุล รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 4 และ

นายวิสุทธิ จิ่งสกุล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เขตการศึกษา 4 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9720

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4
2. ประสานงานโดยตรงกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ภายในเวลา 15 วัน
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

วิธีจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เฉพาะแบบสอบถามชุดที่มีความสมบูรณ์ ตามตัวแปรต้นที่ศึกษา
2. หาค่าเฉลี่ย (mean) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าของเบสต์ (Best. 1977 : 174) ดังนี้

1.0000 – 2.3333 หมายถึง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับน้อย

2.3334 – 3.6667 หมายถึง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับปานกลาง

3.6668 – 5.0000 หมายถึง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา

อยู่ในระดับมาก

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อทราบการกระจายของข้อมูลเป็นรายข้อ

4. หาค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ในการเปรียบเทียบตัวแปร 2 กลุ่ม

5. สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดนั้น นำมาจัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (statistical package for the social sciences for windows) เพื่อใช้หาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าที (t-test)
5. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะกล่าวถึงผลและการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญตามลำดับคือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (sample)
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t – distribution)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ โดยคิดเป็นร้อยละตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษาและสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรรูขุมการศึกษา และ ประสิทธิภาพในการทำงาน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามปัจจัยปรัชญาและ เป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอน การจัดการการบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งตาม ตัวแปรรูขุมการศึกษาและประสิทธิภาพในการทำงาน ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 2 – 3

ตาราง 2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4	136	136	100	136	100
รวม	136	136	100	136	100

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการ ศึกษา 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ฉบับ ได้รับคืน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตาราง 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแรกที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42	30.88
ปริญญาตรีขึ้นไป	94	69.12
รวม	136	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	54	39.71
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	82	60.29
รวม	136	100

จากตาราง 3 แสดงว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 136 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.88 ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 69.12 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.71 และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 60.29

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการการบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การปฏิบัติงานประกัน คุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมและรายปัจจัย

ปัจจัยการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน	3.9069	0.6235	มาก
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	3.6737	0.6419	มาก
บุคลากร	3.8775	0.6975	มาก
ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	3.5735	0.7026	ปานกลาง
การจัดการการบริหาร	3.7892	0.6880	มาก
กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา	3.8468	0.6434	มาก
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน	3.8456	0.6081	มาก
รวม	3.7876	0.5719	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เอกชน เขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัจจัยทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง (ดูรายละเอียดรายข้อในภาคผนวก ค. ตาราง 9)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมตามปัจจัยด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน การจัดการการบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน รายละเอียดตามตาราง 5-6 ตามลำดับ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา

ปัจจัย ที่	การปฏิบัติงานประกัน คุณภาพการศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p
		ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 42		ปริญญาตรีขึ้นไป N = 94			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปรัชญาและเป้าหมาย ของโรงเรียน	3.7421	.6095	3.9805	.6187	-2.086	.038*
2	หลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน	3.6042	.6397	3.7048	.6439	-0.844	.400
3	บุคลากร	3.5952	.7652	4.0035	.6293	-3.265	.001***
4	ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอน	3.2649	.7126	3.7114	.6561	-3.570	.001***
5	การจัดการ การบริหาร	3.5754	.6399	3.8848	.6904	-2.468	.014*
6	กิจกรรมนักเรียนหรือ นักศึกษา	3.6270	.6552	3.9450	.6166	-2.726	.007**
7	สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน	3.6587	.5785	3.9291	.6054	-2.439	.016*
	เฉลี่ย	3.5811	.5778	3.8799	.5475	-2.891	.004**

* $p < .05$

** $p < .01$

*** $p < .001$

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยบุคลากรและทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยกิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการการบริหาร และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทุกปัจจัย ส่วนปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน

ปัจจัย ที่	การปฏิบัติงานประกัน คุณภาพการศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน				t	p
		ต่ำกว่า 5 ปี N = 54		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป N = 82			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปรัชญาและเป้าหมาย ของโรงเรียน	3.8148	.5247	3.9675	.6771	-1.402	.163
2	หลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน	3.5347	.6202	3.7652	.6432	-2.074	.040*
3	บุคลากร	3.7438	.7076	3.9654	.6808	-1.829	.069
4	ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอน	3.3935	.6735	3.6921	.7000	-2.470	.014*
5	การจัดการการบริหาร	3.6451	.6337	3.8841	.7094	-2.005	.047*
6	กิจการนักเรียนหรือ นักศึกษา	3.7253	.6730	3.9268	.6142	-1.802	.073
7	สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน	3.6790	.6021	3.9553	.5903	-2.649	.009**
	เฉลี่ย	3.6480	.5314	3.8795	.5821	-2.347	.020*

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยสัมฤทธิ์ผล
ของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการ
เรียนการสอน ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และการจัดการการบริหาร แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ทุกปัจจัย ส่วนปัจจัย ประสิทธิภาพและเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากรและกิจการนักเรียนหรือนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

ตาราง 7 ความถี่ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
1	ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน	
1.1	ควรสร้างความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนให้ บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน	59
1.2	ควรให้ครูใช้ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนเป็นแนวทางในการ ดำเนินงาน	57
1.3	ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายของโรงเรียน	34
1.4	ปรัชญาและเป้าหมายควรมุ่งเน้นค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน	33
1.5	เป้าหมายควรสอดคล้องกับปรัชญาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	30
1.6	ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนควรสอดคล้องกับหลักสูตรและ การจัดการศึกษาของชาติ	29

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
2	ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	
2.1	ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	46
2.2	ควรสอดแทรกเรื่องการเรียนรู้ในการประชุมครูอย่าง สม่ำเสมอ	34
2.3	ควรติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอนเพื่อนำผลไปใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหอย่างต่อเนื่อง	31
2.4	ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้ครู เข้าใจอย่างชัดเจน	28
2.5	ควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	25
2.6	ควรสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง เรื่อง หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียน	24
2.7	ควรแสวงหาบุคลากรในท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรในการเรียน การสอน	20
2.8	ควรให้ครูได้เตรียมการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง	19
2.9	ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน	18

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
3	<u>ด้านบุคลากร</u>	
3.1	ควรมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ ให้ตรงตามความรู้ ความสามารถของบุคลากร	54
3.2	ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการศึกษอบรมหรือพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	48
3.3	ควรสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	40
3.4	ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม	
3.5	ควรติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและนำผล ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร	39
3.6	ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน	
3.7	ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่นมาร่วม พัฒนาโรงเรียน	34
4	<u>ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน</u>	
4.1	ควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เพียงพอ	
4.2	ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย	
4.3	ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อหรือนวัตกรรมนำมาพัฒนาการเรียน การสอน	31
4.4	ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้	29
4.5	ควรให้บริการด้านข้อมูลและสารสนเทศที่สะดวกรวดเร็วและทั่วถึง	28
4.6	ควรติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ	25

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
4.7	ควรจัดให้มีห้องสมุด มุมหนังสือพร้อมเอกสารและตำราอย่าง เพียงพอ	24
4.8	ควรนำแหล่งความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการเรียนการสอน	23
5	<u>ด้านการจัดการ การบริหาร</u>	
5.1	ควรจัดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน	57
5.2	ควรกระจายอำนาจในการบริหารงานโดยเน้นการทำงานเป็นทีม	49
5.3	ควรมีระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงานที่ เหมาะสม	34
5.4	ควรมีคู่มือหรือแนวการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย	30
5.5	ควรใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง	29
5.6	ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนและพัฒนาโรงเรียน	27
5.7	ควรบริหารงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย	20
6	<u>ด้านกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา</u>	
6.1	ควรให้ความสำคัญต่อด้านกิจการนักเรียนหรือนักศึกษาอย่าง จริงจัง	38
6.2	ควรมุ่งเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและความมี ระเบียบวินัยแก่ผู้เรียน	35
6.3	ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	29

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
6.4	ควรจัดบริการด้านโภชนาการและสุขภาพที่ถูกต้องลักษณะ อย่างเพียงพอ	27
6.5	ควรประสานความร่วมมือให้บุคลากรทุกฝ่าย ช่วยสอดคล้องดูแล ให้นักเรียนหรือนักศึกษา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ของโรงเรียน อย่างเคร่งครัด	24
6.6	ควรวางแผนและดำเนินงานด้านการแนะแนวอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง	23
6.7	ควรอำนวยการด้านการรักษาความปลอดภัยให้เหมาะสมกับสภาพ ของโรงเรียนและชุมชน	22
6.8	ควรจัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความจำเป็น	19
7	<u>ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน</u>	
7.1	ควรส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง	43
7.2	ควรติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	34
7.3	ควรวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน	31
7.4	ควรดำเนินการให้ครูจัดทำข้อมูลแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างชัดเจน	29
7.5	ควรจัดให้มีการศึกษาเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม	28
7.6	ควรดำเนินการให้ครูนำข้อมูลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ วางแผนพัฒนาผู้เรียน	26
7.7	ควรวางแผนการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและแจ้งให้ ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน	23

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัย ที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)
7.8	ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน	21
7.9	ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	19

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 บทนี้จะกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานและเพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 210 คน จาก 71 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ห้าระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ ประกอบด้วยคำถาม 46 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open – ended question) ประกอบด้วยคำถามภายใต้เจ็ดปัจจัย คือ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข และได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิสามท่าน คือ นายสนั่น พานอม นายสมพร จิวสกุล และนายวิสุทธิ จังสกุล ได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 32 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9720 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ทางไปรษณีย์ จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 136 ชุด ได้รับคืนมา 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืน
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for windows) เพื่อหาค่าทางสถิติ ดังนี้

2.1 หาค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

2.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อหาความกระจายของข้อมูล

2.4 ทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าที (t - test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

3. จัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัจจัยทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

2.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยบุคลากรและทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการการบริหาร และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

3.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และการจัดการ การบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ส่วนปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากรและกิจการนักเรียน หรือนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จากแบบสอบถามปลายเปิด ปรากฏดังนี้ ควรให้บุคลากรทุกฝ่าย มีความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจนตรงกัน นำไปใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน จัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความรู้ ความสามารถของบุคลากร เน้นการ กระจายอำนาจและให้มีการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการศึกษอบรมหรือ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และให้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ สนับสนุนให้ครูวัดและประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ให้การ สนับสนุนและส่งเสริมงานด้านกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และความมีระเบียบวินัยแก่ผู้เรียน

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านปรัชญาและ เป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร การจัดการ การบริหาร กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัย ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 (2543 : 134) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า

สภาพการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วัฒนพงศ์ รุ่งเรือง (2542 : 78) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในเขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ มนตรี วีระพงษ์ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า สภาพการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สำราญ ธรรมโชติ (2542 : 72) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายวิชาบริหารธุรกิจ ในอำเภอหาดใหญ่ พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายวิชาบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญธนา วราหกิจ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศรี หวังดี (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาก เนื่องจากกระแสสังคมมีการตื่นตัว เรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ เป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพ เข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล (อำรุง จันทวานิช. 2542 ก : 77) หากโรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะช่วยให้โรงเรียนมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนมากขึ้น สร้างความมั่นคงในกิจการของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 12 – 13) ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการตรวจสอบประเมินและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้แก่โรงเรียนเอกชน ตามรูปแบบที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน จนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2544 หลังจากนั้นสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป ซึ่งน่าจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้ทันในปีงบประมาณ 2544 วัฒพงศ์ รุ่งเรือง (2542 : 49) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 มีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้รับบริการทางการศึกษา ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2535 : 20) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองว่า การจัดการศึกษาเอกชนมีคุณภาพไม่ด้อยกว่าการจัดการศึกษาของรัฐ

ส่วนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในปัจจุบันทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นเพราะว่า ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านนี้ของโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 สอดคล้องกับ วัลลภ สุวรรณดีและคณะ (2542 : 25 – 26) ได้สรุปปัญหาสำคัญของโรงเรียนเอกชนในภูมิภาคว่า โรงเรียนเอกชนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางในพื้นที่ยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอในการดำเนินกิจการและพัฒนาคุณภาพการจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น โรงเรียนต้องนำรายได้ส่วนหนึ่งไปจุนเจือนักเรียนที่มาจากครอบครัวยากจน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงยังไม่สามารถให้บริการในปัจจุบันทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒพงศ์ รุ่งเรือง (2542 : 64 – 65) ที่ได้ให้ข้อสังเกตว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ยังไม่ค่อยจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ ทำนองเดียวกัน ประชุม รอดประเสริฐ (2531 : 15) วิจัยเรื่องการกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของการศึกษาเอกชน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอน และรุ่ง แก้วแดง (2532 : 4) ให้ความเห็นว่า ปัญหาด้านการเรียนการสอนของการศึกษาเอกชน คือ ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผลการวิจัยนี้ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ได้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อจะได้ศึกษา ค้นคว้าหาแนวทางนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ให้มากขึ้น ผู้บริหารควรเร่งดำเนินการสำรวจข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็น และแหล่งทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อประสานความ

ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้ทราบถึง ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรคุณวุฒิการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยบุคลากรและทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยกิจกรรมนักเรียนหรือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการการบริหาร และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนพงศ์ รุ่งเรือง (2542 : 83) ที่วิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุมพร สมภู (2535 : 55) วิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ สวาท แสงมณี (2532 : 62) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปัตตานี พบว่า ปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเทคนิค วิธีการหรือหลักการบริหาร ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้ทันกับเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกได้ หรือมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ขาดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ได้มีโอกาสเรียนรู้ ผ่านการศึกษา ค้นคว้า และมีประสบการณ์ จากตำราเอกสาร หรือจากชั้นเรียน

มาแล้ว จึงมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน เป็นต้นว่า ความเป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่คุณธรรม เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถเป็นผู้นำในการกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความรู้ ความสามารถ มีการกระจายอำนาจและทำงานเป็นทีม เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2535 : 2) อธิบายว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถสร้างวิสัยทัศน์ต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต

ส่วนปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนต่างก็ตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เพราะถือเป็นจุดขายที่จะต้องแข่งขันกันให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 9) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ต้องปฏิบัติงานในด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะและความประพฤติดีและสอดคล้องกับกรมอาชีวศึกษา (2536 : 10) ได้ให้แนวคิดว่า การเรียนการสอนภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องส่งเสริมจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของตลาด โดยพัฒนาบุคลากรให้พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ เจตคติ และทักษะ หรืออาจจะเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอน จึงทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความแตกต่างกันมากนัก สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 3) ที่กล่าวว่า ภารกิจด้านการเรียนการสอน เป็นงานหลักของครูโรงเรียนเอกชนที่ต้องปฏิบัติให้ดีที่สุด และสอดคล้องกับ สัจด์ อุทธานันท์ (2532 : 4) ซึ่งกล่าวว่างานด้านการเรียนการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของครูครูมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่ทราบผลการวิจัยนี้แล้ว จะต้องพัฒนาตนเองโดยเฉพาะผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยการมุ่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อาจจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี หรืออาจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับหลักการบริหาร หรือเข้ารับการอบรม สัมมนาในหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับ

ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานทางการศึกษาโดยทั่วไป และผลการวิจัยนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาระดับสูง ที่รับผิดชอบในการดูแล สนับสนุน ส่งเสริม โรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยเฉพาะ ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อันจะบังเกิดผลดีต่อการบริหารงานโรงเรียนเอกชนในเขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีและตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และการจัดการการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากร และกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ (2540 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ครูโรงเรียนเอกชน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพรชาติ ธรรมชาติ (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ ถิ่นเกาะแก้ว (2543 : 59) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเลิศ รัตนปทุมวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภท

สามัญศึกษาในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำราญ ธรรมโชติ (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา สายวิชาการบริหารธุรกิจ ในอำเภอหาดใหญ่ พบว่า บุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ได้มีโอกาสเรียนรู้งานจากการปฏิบัติจริง ได้เข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหาร จากประสบการณ์ที่ผ่านมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจและประสบความสำเร็จ ส่งผลให้การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา มีระดับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ดังผลงานวิจัยของเมย์ตัน (Mayton. 1980 : 4565 – A) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะผู้บริหารโรงเรียนในรัฐอลาบามา ผลการวิจัยนี้ระบุให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงเข้าใจในกระบวนการบริหาร อันมีผลให้การดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว รัดกุมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมปอง นิลล้วน (2530 : 21) ได้อธิบายว่า ประสบการณ์เป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารโรงเรียน ผู้ที่มีประสบการณ์มากจะสามารถบริหารงานได้อย่างรอบคอบและรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

ส่วนปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากร และกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนต่างก็มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ภายในปีงบประมาณ 2544 ก่อนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะมอบให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเข้าไปดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียน จึงมุ่งมั่นที่จะศึกษาทำความเข้าใจแนวการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราหรือคู่มือแนวการดำเนินงานด้วยตนเอง แล้วนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในการปฏิบัติ สอดคล้องกับ ชาตรี มณีศรี (2524 : 123) ที่ได้สรุปว่าการประชุม อบรมสัมมนาจะช่วย

ส่งเสริมให้การทำงาน ตามบทบาทและหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 77) กล่าวว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมจนเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติตามภารกิจของตนดี เป็นการเพิ่มประสพการณ์ จะทำให้ปฏิบัติงานถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่จะต้องพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างประสพการณ์ โดยอาจจะเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสพการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือศึกษาจากตำราคู่มือ เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง แล้วนำความรู้และประสพการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบดูแล และให้การสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 และที่อื่น ๆ ได้ให้ความสนใจวางแผนพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการบริหารการ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จากแบบสอบถามปลายเปิด เมื่อลำดับความถี่แล้ว ประมวล ได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนให้ครู และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนและยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน การบริหารงานควรจัดโครงสร้างให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน มีการมอบหมายหน้าที่การทำงาน ความรับผิดชอบ ให้ตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของ บุคลากร ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ควรกระจายอำนาจในการ บริหารงานโดยเน้นให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม รับผิดชอบในการตัดสินใจ และร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ควรส่งเสริมให้ครูหรือ บุคลากรได้รับการศึกษาอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะได้นำความรู้และประสพการณ์ มาใช้ในการพัฒนางานหรือการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นสภาพจริง มีการติดตาม ประเมินผล และควรสร้างขวัญ กำลังใจ ให้บุคลากรได้ ปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ได้ให้ความสำคัญในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนมากที่สุด เนื่องจากเป็นกรอบแนวคิดหรือ

จุดมุ่งหมายสูงสุดที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดภารกิจ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2529 : 13) ที่กล่าวว่า ปรัชญาเปรียบเสมือนเครื่องชี้เป้าหมายของการปฏิบัติงาน ให้เห็นแนวทางชัดเจน ถูกต้อง อันเป็นผลให้บุคลากรทุกฝ่ายดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ส่วนปัจจัยการจัดการการบริหาร ปัจจัยบุคลากรและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความถี่รองลงมาตามลำดับนั้น น่าจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นภารกิจที่จะต้องวางแผนการดำเนินงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว เหมาะสม เพื่อให้บรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

ผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 โดยนำข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีระดับผลการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตการศึกษา 4 ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ควรวางแผนและพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจัยทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ควรจัดให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐควรให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อช่วยแก้ไขปัญหและส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ใน
เขตการศึกษา 4
2. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจัยทรัพยากรเพื่อ
การเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4
3. ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ภิญญาคง. “การรับรองคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.” กองทุน
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 4(34) : 3 ; ตุลาคม 2535.
- กิตติมา ปรีดีดีล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2532.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. เทคนิคการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2539.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- _____. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2536.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2537 ก.
- _____. คู่มือผู้บริหารโรงเรียนชุดพัฒนาการของโรงเรียน ข้อมูลและสารสนเทศ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537. ข.
- _____. เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางการประกันคุณภาพภายในเขตการศึกษา :
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2543. ก.
- _____. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิทีซี คอมมิวนิเคชั่น, 2543. ข.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการบริหารการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- _____. คู่มือโรงเรียนในการดำเนินงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- _____. แนวทางพัฒนาและรับรองคุณภาพการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2540.
- _____. คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541 ก.

- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541 ข.
- _____. นโยบายและแนวดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542 ก.
- _____. เอกสารเสริมคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เรื่อง สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542 ข.
- _____. คู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542 ค.
- จรรยาพร ธรณินทร์. "สภาพปัญหาของการศึกษาเอกชน." กองทุนส่งเสริมการศึกษาศาสนา. 10 (90) : 3-4 ; มกราคม 2543.
- จรัส อติวิทยากรณ์. การศึกษาความพึงพอใจของผู้สอนวิชาช่าง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3 รวบรวมคัดย่อ ปรินิพนธ์ ปี พ.ศ.2534 – 2537. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. หน้า 124-125. ม.ป.ท. ม.ป.ป.
- จรัส เกิดควน. ความต้องการนิเทศทางด้านวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส นองมาก. "โรงเรียนเอกชนยุคใหม่ ต้องเน้นการจัดการที่มีประสิทธิภาพ." กองทุนส่งเสริมการศึกษาศาสนา. 9(81) : 4 ; มกราคม 2542 ก.
- _____. "สข.ประกันคุณภาพได้จริงหรือ." ปฏิรูปการศึกษา 1(11) : 7 ; 16-28 กุมภาพันธ์ 2542 ข.
- เจริญ ถิ่นเกาะแก้ว. การศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต. ปรินิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- ชีรวัฒน์ นิจนตร. การศึกษาไทย. ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2537.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2537.

ดวงจิตร์ แก้วอุบล. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สถาบันราชภัฏ
ระดับประถมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.

ดำรง ทวีแสงสกุลไทย. การควบคุมคุณภาพสำหรับนักบริหารและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ :
บริษัท เอเชียเพรส จำกัด, 2533.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.

ธรร สุนทราวุธ. หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์,
2536.

ดำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวัฒนาการพิมพ์, 2531.

_____. “ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.” วิชาการ. 3(5) : 17-18 ;
พฤษภาคม 2543.

ดำรงชาติ ธรรมชาติ. ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. การบริหารการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.

_____. การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2529.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์และคนอื่น ๆ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เทมการพิมพ์,
2530.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

_____. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิพิธการพิมพ์ จำกัด, 2534.

นพรัตน์ ชัยเรือง. การศึกษาปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการ
ศึกษา 2538. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

นิพนธ์ กิनावงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ :
พิชณศ, 2526.

บุญเลิศ รัตนปฐมวงศ์. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดภูเก็ต. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.

ถ่ายเอกสาร.

ประชุม รอดประเสริฐ. “ การกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของเอกชน.”

กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 1(17) : 15 ; ตุลาคม 2531.

ประเสริฐ วิเศษกิจ. “การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.” วิชาการ. 2(9) : 23 ;

กันยายน 2542.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการพิมพ์, 2535.

พจน์ สะเพียรชัย. การประกันคุณภาพทางวิชาการ : หลักการแนวคิด. ม.ป.ท. ม.ป.ป.

ถ่ายเอกสาร.

พัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 1.

นครปฐม : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1, 2543.

เพ็ญณา วราหะกิจ. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. “การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.” กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 8(77) : 37-39 ; มิถุนายน 2541.

เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ. การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา.

ปรินิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540. ถ่ายเอกสาร.

ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ค.ส.การพิมพ์, 2523.

ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2540.

มนตรี วีระพงศ์. สภาพและปัญหาการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร.

- รุ่ง แก้วแดง. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
หน่วยที่ 1 – 4. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- _____. “ความประทับใจของอดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.” กองทุน
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ฉบับพิเศษ : 20 ; มิถุนายน – กันยายน 2535.
- วัฒนา ไกรนุกูล. ขวัญของข้าราชการสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- วิมลพงศ์ รุ่งเรือง. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนประเภทสามัญศึกษา. ในเขตการศึกษา 4. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ สุวรรณดีและคณะ. รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 ประเด็นการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วิชาการ บัวหอม. สมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดเทศบาล 14 จังหวัดภาคใต้. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- _____. คู่มือแนวการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- _____. การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- วิมล ณ พัทลุง. การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2540.
ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สมมี. การปฏิบัติงานบริหารที่เป็นจริงที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์ , 2539.
- ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. องค์การและการจัดองค์การ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนเทคนิค 19, 2540.
- ศึกษธิการ , กระทรวง. คู่มือปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.

ศึกษานิเทศการ , กระทรวง. คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542 ก.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542 ข.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2529.

สงัด อุทรานนท์. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2532.

สนธยา วิชชุรังษี. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดสงขลา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.

สมคิด บางโม. หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2539.

สมนึก นนทิจันทร์. ธีเอ็นเจเนียร์. สุรินทร์ : ชมรมส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครู, 2538.

สมปอง นิลล้วน. การศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538.

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. “การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.” ปฏิรูปการศึกษา. 1(11) : 12-13 ; กุมภาพันธ์ 2542.

สมศรี หวังดี. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2541 ถ่ายเอกสาร.

_____. “ปฏิรูปการศึกษาอย่างไรจึงจะได้ผล.” วิชาการ. 3(5) : 8-9; พฤษภาคม 2543.

สยาม ปิยะนารธร. “การสร้างขวัญและกำลังใจผู้ได้บังคับบัญชา.” กองทุนส่งเสริมการศึกษา เอกชน. 8(75) : 11-15 ; เมษายน 2541 ก.

_____. “ข้อคิดการจัดกิจกรรมนักเรียน.” กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 8(78) : 21 ; กรกฎาคม 2541 ข.

สวาท แสงมณี. การศึกษาปัญหาการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2534.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542. ก.

สามัญศึกษา, กรม. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐาน
คุณภาพการ ศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542 ข.

_____. ระบบสารสนเทศ: เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542. ค.

สำราญ ธรรมโชติ. การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากร
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายวิชาบริหารธุรกิจ ในอำเภอหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2542. ถ่ายเอกสาร.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528.

สุธี กิตติกุล. การศึกษาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต. ปรินิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.

สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.

สุรัฐ ศิลปอนันต์. "บทบาท สช." กองทุนส่งเสริมการศึกษาด้านเอกชน. 9(84) : 8 ; เมษายน 2542.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ปรัชญาการศึกษา. โดย ส.ศิวรักษ์ (นามแฝง). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2525.

สุวกิจ ศรีปัดดา. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อภิชิตการพิมพ์, 2522.

_____. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด, 2534.

- เสนาะ ตีเยาว์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2532.
- อาชีวศึกษา, กรม. เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
2536. ถ่ายเอกสาร.
- _____. เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาร่มื่น. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2540.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. “การประกันคุณภาพการศึกษา.” ปฏิรูปการศึกษา. 1(25) : 9 ; 16-30
กันยายน 2542.
- อำไพ วัยวัฒน์. การศึกษาวิจัยของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัย
ทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร
- อำรุง จันทวานิช. แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการพื้นฐานปฏิรูปการศึกษาเพื่อปวงชน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542 ก.
- _____. “แนวคิดการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.”
ข้าราชการครู. 19(3) : 5-8 ; กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542 ข.
- อำรุง จันทวานิชและคณะ. “การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ.” วิชาการ. 2(9) : 2-10 ;
กันยายน 2542.
- อุทัย ธรรมเตโช. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- อุมาพร สมภู. การศึกษาการปฏิบัติงานการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภท
สามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการพิมพ์, 2531.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice
Hall, 1977.
- Evero, Dennis Atasusha. “A Study of Teacher Principal Problems Interaction in Royal
Elementary Schools of the Heart of Georgia Co-operation Education Service
Agency,” Dissertation Abstracts International. 45(02) : 360-A;1984.
- Greene, Melanie W. “Elementary School Principals Perceptions of the Importance of
Competencies within Critical Administrative Task Areas” Dissertation Abstracts
International. 44 : 931 – A; 1983.

- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 : 607-610 ; 1970.
- Mayton, Haywood M. "A study of the Elementary School Principalship in the State of Alabama," Dissertation Abstracts International. 41: 4565-A; 1980.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brance and World, 1978.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 2301.03/๒๕๔

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๒ กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน นายสนั่น พาทอม

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญโช หยอบบางไทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ
นิสิตผู้นี้ กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกัน
คุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ การตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น

อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร, โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301.03/๒๔๕

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๒ กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน นายสมพร ชั่วสกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญไซ หยองบางไทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกัน คุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ การตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น

อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประติษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร, โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301.03/ ๖๖๖

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๑๕ กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน นายวิสุทธิ จิ่งสกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญโฮ หยอบบางไทร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกัน คุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ การตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น

อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประติษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร, โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301.03/ ๖๔๙

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

๑๒ กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตการศึกษา 4

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญโฮ หยองบางไพร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความกรุณาให้ผู้บริหารโรงเรียน ในตำแหน่งต่อไปนี้ ได้แก่ ผู้จัดการ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ แล้วแต่กรณี ทั้ง 3 ตำแหน่ง ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น

อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร, โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4

ผู้วิจัย

บุญไซ้ หยอบบางไทร

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง

อาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามปัจจัย 7 ปัจจัย โดยสร้างเป็นแบบสอบถาม
จำนวน 46 ข้อ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4
2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ
การศึกษา
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ไม่มีผลเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อโรงเรียน
หรือการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับและนำมาใช้เพื่อ
การวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
5. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบดูอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบครบ
ทุกข้อแล้วหรือไม่ แบบสอบถามที่ตอบทุกข้อเท่านั้น จะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำมาใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ขอขอบคุณอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

บุญไธ หยองบางไทร
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษาของท่าน

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

สำหรับผู้วิจัย

[] 1

2. ประสบการณ์ในการทำงานของท่าน

- ☐ ต่ำกว่า 5 ปี
☐ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

[] 2

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ภายใต้อำนาจ 7 ปี จด การปฏิบัติของท่านอยู่ในระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประเด็นการปฏิบัติงานตามสภาพที่เป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- 1 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
0	กำหนดโครงการตามปรัชญาของโรงเรียน				✓		[]
00	ประเมินผลการปฏิบัติงานทุกโครงการ			✓			[]

จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดโครงการตามปรัชญาโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อ 00 แสดงว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง

แบบสอบถามต่อไปนี้ มีจำนวน 46 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
1	ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การกำหนดปรัชญาของโรงเรียนให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดการ ศึกษาของชาติ						[] 3
2	การกำหนดปรัชญามุ่งเน้นการสร้าง ค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน						[] 4
3	การเปิดโอกาสให้บุคลากรหลายฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ของโรงเรียน						[] 5
4	การสร้างความเข้าใจในปรัชญาและ เป้าหมายของโรงเรียนแก่บุคลากรให้ เข้าใจตรงกัน.....						[] 6
5	การกำหนดแผนงานโครงการสอดคล้องกับ เป้าหมายหลักของโรงเรียน						[] 7
6	การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ตรงตามปฏิทินที่กำหนด						[] 8
	<u>หลักสูตรและกระบวนการเรียน</u>						
	<u>การสอน</u>						
7	การดำเนินการให้ครูวิเคราะห์ หลักสูตร						[] 9
8	การดำเนินการให้ครูเตรียมการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตร						[] 10
9	การดำเนินการให้ครูประเมินผล การใช้หลักสูตร.....						[] 11

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
10	การวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม						[] 12
11	การส่งเสริมให้ครู ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....						[] 13
12	การดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง.....						[] 14
13	การส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามสภาพจริง						[] 15
14	การดำเนินการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน						[] 16
	บุคลากร						
15	การสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนของผู้บริหาร.....						[] 17
16	การแสวงหาความรู้ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมงานวิชาการของผู้บริหาร.....						[] 18
17	การมอบหมายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติตรงตามความรู้ความสามารถ.....						[] 19
18	การสร้างสภาพพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในโรงเรียน						[] 20
19	การส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง						[] 21
20	การดำเนินการให้บุคลากรทุกคนได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มตามศักยภาพ						[] 22

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
21	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบให้เกิด ประโยชน์อย่างคุ้มค่า						[] 23
22	การจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ที่มีเอกสารและตำราอย่างเหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้						[] 24
23	การให้บริการและส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์อย่างทั่วถึงและเป็น ระบบ						[] 25
24	การส่งเสริมให้ครูคิดค้น สร้างสรรค์ สื่อหรือนวัตกรรมมาใช้ในการเรียน การสอน						[] 26
25	การแสวงหาแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน						[] 27
26	การใช้เงินสอดคล้องกับเป้าหมาย ของแผนพัฒนา						[] 28
27	การดำเนินการตรวจสอบ และ รายงานการใช้จ่ายเงินอย่างเป็นระบบ						[] 29
28	การจัดระบบข้อมูลเพื่อใช้ในการ วางแผนและพัฒนาการเรียนรู้						[] 30
29	การจัดการ การบริหาร การจัดระบบโครงสร้างการบริหาร งานที่ชัดเจน						[] 31

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
30	การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรทุกตำแหน่ง อย่างชัดเจนเหมาะสม.....						[] 32
31	การจัดให้มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย.....						[] 33
32	การให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน.....						[] 34
33	การปฏิบัติงานโดยอาศัยแผน ที่วาง ไว้เป็นหลัก						[] 35
34	การจัดระบบการกำกับ ตรวจสอบ และรายงานการปฏิบัติงานที่ เหมาะสม						[] 36
<u>กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา</u>							
35	การจัดบริการหรือจำหน่ายอาหารที่ ถูกหลักโภชนาการ เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน.....						[] 37
36	การจัดระบบการรักษา ความ ปลอดภัย โดย มีแนวปฏิบัติและผู้รับ ผิดชอบที่เหมาะสม						[] 38
37	การจัดบริการด้านการแนะแนว อย่างเป็นระบบ						[] 39
38	การกำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ สำหรับนักเรียนที่ชัดเจน						[] 40
39	การติดตาม ความประพฤติของ นักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง						[] 41

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
40	การดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียน มี แผนงาน ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ชัดเจน						[] 42
41	สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน การดำเนินการให้ครูวัดและประเมิน ผลการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ						[] 43
42	การดำเนินการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด						[] 44
43	การจัดแสดงข้อมูลความก้าวหน้า ของนักเรียนเป็นรายบุคคลและราย กลุ่ม อย่างเป็นระบบ						[] 45
44	การดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร						[] 46
45	การพัฒนาผู้เรียน ให้มีความ กระตือรือร้นและสนใจในการเรียนรู้						[] 47
46	การพัฒนาผู้เรียน ให้มีจิตสำนึกเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม						[] 48

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง

กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชน เขตการศึกษา 4

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร	ข้อเสนอแนะ
ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน	
หลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอน	
บุคลากร	
ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	
การจัดการ การบริหาร	

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร	ข้อเสนอแนะ
กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา	
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน	

ภาคผนวก ค

ตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เป็นรายข้อในแต่ละปัจจัย

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
<u>ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน</u>				
1	การกำหนดปรัชญาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของชาติ	3.9926	.7252	มาก
2	การกำหนดปรัชญามุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง ให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.0368	.6601	มาก
3	การเปิดโอกาสให้บุคลากรหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.7647	.9046	มาก
4	การสร้างความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียนแก่บุคลากรให้เข้าใจตรงกัน	3.8382	.8711	มาก
5	การกำหนดแผนงานโครงการสอดคล้องกับเป้าหมาย หลักการของโรงเรียน	3.9191	.8170	มาก
6	การดำเนินงานตามแผนงานโครงการตรงตามปฏิทิน ที่กำหนด	3.8897	.8492	มาก
เฉลี่ย		3.9069	.6235	มาก
<u>หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน</u>				
7	การดำเนินการให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร	3.7279	.9307	มาก
8	การดำเนินการให้ครูเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตร	3.9853	.7697	มาก
9	การดำเนินการให้ครูประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.5368	.9881	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	X	SD	ระดับ
10	การวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม	3.3824	.8350	ปานกลาง
11	การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.8456	.7782	มาก
12	การดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.5221	.8689	ปานกลาง
13	การส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการ ต่าง ๆ อย่างหลากหลายตามสภาพจริง	3.6691	.7409	มาก
14	การดำเนินการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง การเรียนการสอน	3.7206	.7668	มาก
เฉลี่ย		3.6737	.6419	มาก
บุคลากร				
15	การสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนของ ผู้บริหาร	3.7500	.8756	มาก
16	การแสวงหาความรู้ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมงาน วิชาการของผู้บริหาร	3.7868	.8292	มาก
17	การมอบหมายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติตรงตามความรู้ ความสามารถ	3.9559	.8243	มาก
18	การสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร ในโรงเรียน	3.8015	.7871	มาก
19	การส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.9559	.8243	มาก
20	การดำเนินการให้บุคลากรทุกคนได้ปฏิบัติงานอย่าง เต็มตามศักยภาพ	4.0147	.7402	มาก
เฉลี่ย		3.8775	.6975	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
<u>ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน</u>				
21	การใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	4.0593	.8531	มาก
22	การจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่มีเอกสารและตำราอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	3.5556	1.0270	ปานกลาง
23	การให้บริการและส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ	3.4963	.7811	ปานกลาง
24	การส่งเสริมให้ครูคิดค้น สร้างสรรค์สื่อหรือนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน	3.5704	.8424	ปานกลาง
25	การแสวงหาแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	3.1185	.9929	ปานกลาง
26	การใช้เงินสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนา	3.6741	.9528	มาก
27	การดำเนินการตรวจสอบและรายงานการใช้จ่ายเงินอย่างเป็นระบบ	3.6148	.9848	ปานกลาง
28	การจัดทำระบบข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้	3.5481	.8078	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5796	.7016	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
<u>การจัดการการบริหาร</u>				
29	การจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน	3.7279	.8116	มาก
30	การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากรทุกตำแหน่งอย่างชัดเจนเหมาะสม	4.0074	.7353	มาก
31	การจัดให้มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย	3.6103	.9674	ปานกลาง
32	การให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน	3.9779	.7838	มาก
33	การปฏิบัติงานโดยอาศัยแผนที่วางไว้เป็นหลัก	3.8235	.8596	มาก
34	การจัดระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม	3.5882	.8297	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.7892	.6880	มาก
<u>กิจการนักเรียนหรือนักศึกษา</u>				
35	การจัดบริการหรือจำหน่ายอาหารที่ถูกหลักโภชนาการเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.9338	.8709	มาก
36	การจัดระบบการรักษาความปลอดภัยโดยมีแนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม	3.9118	.7743	มาก
37	การจัดบริการด้านการแนะแนวอย่างมีระบบ	3.2721	.8900	ปานกลาง
38	การกำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนที่ชัดเจน	3.9118	.8297	มาก
39	การติดตาม ความประพฤติของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	4.0662	.8183	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
40	การดำเนินงานกิจการนักเรียนมีแผนงานที่ส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมที่ชัดเจน	3.9853	.7402	มาก
	เฉลี่ย	3.8468	.6434	มาก
<u>สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน</u>				
41	การดำเนินการให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	3.9853	.6991	มาก
42	การดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด	3.7941	.7213	มาก
43	การจัดแสดงข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็น รายบุคคลและรายกลุ่มอย่างเป็นระบบ	3.5074	.8692	ปานกลาง
44	การดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	3.8824	.8170	มาก
45	การพัฒนาผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นและสนใจ ในการเรียนรู้	3.8971	.7022	มาก
46	การพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึก เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม	4.0074	.7353	มาก
	เฉลี่ย	3.8456	.6081	มาก

ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
เขตการศึกษา 4

บทคัดย่อ
ของ
บุญโฮ หยองบางไพร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2544

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 จำนวน 136 คน สุ่มจากประชากร 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 46 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ค่าที (t – test) ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัจจัยทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

2.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยบุคลากรและทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการการบริหาร และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

3.การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ปัจจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานประกัน

คุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ส่วนปัจจัยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากร และกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4 มีดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจน และยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างเดียวกัน ควรจัดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรให้ตรงตามความรู้ ความสามารถของบุคลากร ควรกระจายอำนาจการบริหารงานโดยเน้นการทำงานเป็นทีม ควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรได้รับการศึกษาอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและนำผลไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ

THE STUDY OF WORKING ON EDUCATION QUALITY ASSURANCE OF
ADMINISTRATORS IN PRIVATE SCHOOL
EDUCATION REGION 4

AN ABSTRACT
BY
BOONCHO YHONGBANGZAI

Presented in partial Fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Educational Administration
Thaksin University

July 2001

The purposes of this research were to study the levels of school administrators' performance on quality Assurance (Q.A.), to compare their Q.A. performance varying according to educational degree and professional experience and identify the suggestions to develop their performance on Q.A.

The subjects of this research were 136 administrators from private schools Education Region 4. These 136 subjects were selected by simple random sampling from 210 population. The instrument used was 5 rating scale questionnaires which consisted of 46 items. The data was analyzed by using percentages, means, standard deviations and t – test.

The results were as follows:

1. The performance on Education Q.A. of Private Schools' administrators in Education Region 4 was, as a whole and as separate items, at high level except the item on instructional resources which was at moderate level.

2. As a whole, the performance on Education Q.A. of Private school administrators who have different educational degree was significantly different at .01 level of statistical significance. As separate items, the items on personnel and instructional resources were significantly different at .001 level of statistical significance. The item of student activities was significantly different at .01 level of statistical significance. The significant difference between the item on philosophy and instructional resources and the item on administrative management and learning achievement was at .05 level of statistical significance. This finding indicates that the administrators who have a bachelor's degree or higher performed the Q.A. tasks at the higher average than the ones with lower degree. There was no difference between the items on curriculum and Instructional process.

3. As a whole, the private school administrators' performance on Q.A. was, different at .05 level of statistical significance according of their different professional experience. As separate items, it was found that the item on learning achievement was statistically different at .01 level of statistical significance. The items on curriculum and Instructional process, Instructional resources and administrative management were

different at .05 level of statistical significance. The mentioned difference indicates that the school administrators who had more than 5 years professional experience performed the Q.A. tasks at the higher average than the ones who had fewer than 5 years professional experience. There was no difference between the item on philosophy and school goals and the item on personnel and student activities.

4. The suggestions to develop school administrators' performance on Q.A. are that the administrators have to provide precise knowledge and the same understanding on school philosophy and goals to all teachers and personnel so that they can follow these standards to attain the same achievement. School administrators have also to give the clear administrative organization, put the right man on the right job, decentralize the administration insisting on teamwork and supply sufficient materials and facilities. The successive promotion of teachers' self improvement have to be given including the recovered morale. The personnel's performance has to be followed up and evaluated and its results have to be applied to further improvement.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายบุญโช หยองบางไทร
วัน เดือน ปี	20 สิงหาคม 2500
สถานที่เกิด	ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	115/62 หมู่ที่ 1 ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 83120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 4 อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	ประถมศึกษา โรงเรียนจันทวงศ์สงเคราะห์ อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกะเปอร์วิทยา จังหวัดระนอง
พ.ศ. 2520	ป.กศ. วิทยาลัยครูภูเก็ต
พ.ศ. 2522	พ.ม.
พ.ศ. 2526	ศษ.บ.(บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ